

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

AFBINDING VAN DE GEHELE SLOKDARM BIJ BLOEDENDE VARICES

In het artikel van BOEREMA, KLOPPER en HOLSCHER (1967) wordt patiënt B beschreven, die lijdende aan levercirrose, na een tweetal grote bloedingen geopereerd werd. De maag werd geopend, de knoop van Boerema werd aangebracht en de slokdarm werd over de knoop heen afgebonden. Enkele dagen later volgde plotseling een diepe shock en de patiënt overleed.

Bij obductie werden zeer kleine slokdarmvarices gevonden, doch 5 cm onder de cardia in de maag bevond zich een kluwen varices van ongeveer 4 mm diameter. In één daarvan was een opening, waaruit de patiënt is verbleed; de knoop zat goed en veilig; beide nervi vagi waren intact; er waren geen slokdarmvarices van betekenis. De operateur had kennelijk verzuimd, de maag van binnen goed te inspecteren: de knoop werd dus aangelegd zonder dat er bloedende slokdarmvarices waren, enz.

Dit verhaal is voor mij aanleiding, erop te wijzen dat het herhaaldelijk is gelukt, varices in de fornix van de maag röntgenologisch aan te tonen (röntgenonderzoek van de patiënt in buik- en rugligging met weinig bariumpap, eventueel ook in de ligging volgens Trendelenburg). Er moet dan speciaal aandacht worden besteed aan het slijmvliesrelief van de maagfornix.

Literatuur: BOEREMA, I., P. J. KLOPPER en A. A. HOLSCHER (1967) *Ned. T. Geneesk.* **III**, 1549.

Hilversum, 10 september 1967 H. E. A. FERMIN

Inderdaad hebben wij ook meermalen röntgenologisch varices in de maag kunnen aantonen. Het hangt af van de grootte van deze uitzettingen. Tweemaal heb ik gezien dat de varices de grootte hadden van een aanzienlijke maagtumor. Eenmaal stelde de röntgenoloog zelfs de diagnose op maagcarcinoom, en op deze diagnose werd de operatie begonnen.

Kleine varices in de maag, ook al bloeden ze ernstig, kunnen röntgenologisch zelden aangetoond worden.

Doch meer nog is van belang te bedenken, dat wij deze operatie voorgesteld hebben in acute gevallen en dus niet kunnen wachten tot de eerste bloeding over is, omdat er dan grote kans bestaat dat de patiënt tijdens de eerste bloeding sterft. In chronische gevallen is nauwkeurig röntgenologisch onderzoek sterk aan te raden. In acute gevallen, dus tijdens een hevige bloeding, bestaat daartoe geen mogelijkheid, ten eerste om de toestand van de patiënt en in de tweede plaats omdat er geen tijd verloren mag gaan.

Met collega FERMIN ben ik het dus in zoverre eens, dat als er tijd is en de eerste bloeding tot staan is gekomen, een röntgenologisch onderzoek moet geschieden, en dan een grote waarde heeft.

Amsterdam, 25 september 1967

I. BOEREMA

VITAMINE-A-INTOXICATIE BIJ VOLWASSENEN

Illustrissimi Mi Domini Redactores!

Imprimis ignoscatis mihi me lingua Latina Vobis scripsisse, sed haec lingua est, modo, qua satisficienter loqui possum, — extra sermonem meum paternum Hungaricum —.

Publicatio Vestra: *Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde*

auctoribus Dominis J. WISSE SMIT et D. POTT HOFSTEDE 1966, pag. 10 inscripta: „Vitamin-A intoxicatie bij volwassenen” relata est in ephemeride medica Hungarica nomine *Gyógyszereink*.

Sit mihi concessum, ut addeam commentatios meos ad hunc laborem:

Iam plus, quam tres per annos 2000 patientes curavi cum Axerophtholo. In dosibus 150.000 I.E. pro die. Patientes mei laboraverunt ex tuberculosi pulmonali. Vitaminum-A propterea dedi meis patientibus, ut:

1/ expectoratio patientium meorum fiat perfecta quia Vitaminum-A est activator /effector positivus/ Lysozym-is /alio nomine: Muramidase-is/ sec. Fleming. Ut scilicet Vitaminum-A auget concentrationem lysozymis in bronchiis, tali modo restituit autokatharsin bronchorum. /De qua autokatharsi iam etiam ego scripserim in „Zeitschr. f. Tuberkulose” 1965. Bd. 124. Heft 1/2/. Tali modo facit functio nominati enzymbi steriles vias respiratorias. (K. Kovács: Über die Infektionen des Bronchialsystems).

2/ Secundum TSUKIORI N, SASAKI S., TOSHIMICHI T. et A. FUKUDA-m /Kekkaku, Tokyo, 1965. No. 12. lat. 555/ effectus Lysozymi /Muramidase-is/ non solus in staphylococcus, streptococcus, aliaque vulgaria bacteria est manifestus, sed etiam in Mykobacterium Kochii: in vitro certissime sunt demonstrata talia facta, in vivo autem veri similiter potest lysozymum nominari quasi agens anti-tuberculosum.

Commemorati auctores Japonici demonstraverunt tubos M.tuberculosis — ad quos lysozymum addiderunt — significanter constringi /in angustum cogi/, et postea dilui. Hoc factum illi luce clarius documentaverunt cum photographiis elektromikroskopiiis.

Nemo dubitat, quin Vitaminum-A est activator lysozymi, quam rem iam anno 1958. R. ABDERHALDEN /†1965/ descripsit in libro suo nomine: *Enzymologia Clinica /Klinische Enzymologie. G. Thieme Stuttgart. 1958/*.

Patientes mei, qui semel acceperunt Vitaminum-A, semper petierunt, quia sensus eorum fuit, id sibi optime esse usurum.

Tales effectus, — quales publicatio /quae autem maxime opere mea interest/ descripserit, ego nunquam vidi. Ex 2000 patientibus modo in octo casibus vidi — igitur audivi — gastralgiam, una patiens quæta est de raucis faucibus. Duo patientes nequaquam toleraverunt Vitaminum-A per os, illi autem per iniectionem oleosam intra muscolum datam curari potuerunt.

Maximopere abest a me, ut dubitem, quin auctores talia symptomata viderint, sed praesumptio et consequentia est mea alia.

Scilicet — mea sententia — haec patientes /mulieres iuvenes c. acne vulgari/ ex enzymopathiis /oligo, seu magis poly-enzymiis/ laborare potuerint, et exemptio Axerophtholi iam soliti restituere potuerit aequilibrium antea maximopere perturbatum.

Itaque — mea sententia — hi casus duo non fuerunt intoxicationes per Vitaminum-A, sed fuerunt patientes, quae ex enzymopathiis laboraverint, et quae etiam Vitaminum-A acceperint. Ideo organismus earum se adaptaverit ad Vitaminum-A. Cuius Vitamini exemptio autem restituerit aequilibrium enzymaticum — forsitan diminuendo lysozymo.

Harum autem patientium aegritudo /diagnosis/ — mea opinione — veri similiter hyperenzymia, accuratius dicens: hyperlysozymia fuit.

Rogo Vos, Praeclarissimi Mi Domini Redactores! — si intersit Vestra haec mea epistula, reddite eam lingua Hollandica, et publicate, quasi discussionem, seu recensionem.

Rogo etiam vos, velitis tradere salutationem meam amicissimam pro Dominis Auctoribus. Recensio est semper honor auctoris etiam si alia est sententia.

Gratias Vobis Maximas. Valete:

Budapestini die nono mensis
Augusti a.D. 1967
Tbc. Institutum

Vester
COLOMANNUS KOVÁCS
medicus specialista
pneumo-phthisiologiae

Zeer geachte Heren Redacteuren,

Vergeeft mij in de eerste plaats dat ik U in het Latijn heb geschreven, maar deze taal is de enige die ik voldoende spreek behalve mijn moedertaal, het Hongaars.

Uw publikatie (*Ned. T. Geneesk.* 1966, **110**, 10) van de auteurs J. WISSE SMITT en D. POTT HOFSTEDÉ, getiteld „Vitamine-A intoxicatie bij volwassenen” is gerefereerd in het Hongaarse geneeskundige tijdschrift *Gyógyszereink*.

Het zij mij geoorloofd, mijn opmerkingen bij dit stuk te maken:

Reeds gedurende meer dan drie jaar heb ik 2000 patiënten behandeld met axerophtholum in doses van 150.000 IE per dag. Mijn patiënten leden aan longtuberculose. Ik heb daarom vitamine A aan mijn patiënten gegeven opdat

1. Het ophoesten van hen volkomen zou worden, omdat volgens FLEMING vitamine A (positieve werking) lysozym (Muramidase) activeert. Evenals zonder twijfel vitamine A de concentratie van het lysozym in de bronchi vergroot, evenzo herstelt het de zelfreiniging van de bronchi. Over deze zelfreiniging heb ik ook reeds geschreven in 1965. Zo maakt de werking van het genoemde enzym de lucht-wegen steriel.

2. Volgens TSUKIORI e.a. (1965) is de werkzaamheid van lysozym duidelijk, niet alleen bij stafylokokken, streptokokken en andere gewone bacteriën, maar ook bij *Mycobacterium Kochii*; in vitro is een dergelijke werking zeer zeker aangetoond, in vivo echter kan lysozym waarschijnlijk als antituberculeus agens worden genoemd.

De genoemde Japanse auteurs hebben aangetoond dat tuberkelbacillen, waaraan zij lysozym toevoegden, duidelijk slonken, kleiner werden en daarna verdwenen. Dit feit hebben zij zonneklaar aangetoond met elektronenmicroscopische foto's.

Niemand twijfelt eraan dat vitamine A lysozym activeert, wat al in 1958 door R. ABDERHALDEN is beschreven in zijn boek: *Enzymologia clinica* (G. Thieme, Stuttgart).

Mijn patiënten, die eenmaal vitamine A kregen, vroegen er altijd om, omdat zij voelden dat het gebruik daarvan zeer goed voor hen was.

Dergelijke werkingen, zoals de publikatie — die mij echter zeer interesseert — heeft beschreven, heb ik nooit gezien. Bij 2000 patiënten heb ik slechts in 8 gevallen maagpijn gezien — of liever gehoord — één patiënte klaagde over een rauwe keel. Twee patiënten verdroegen vitamine A per os in het geheel niet; zij konden echter met een intramusculaire injectie op oliebasis worden behandeld.

Het is verre van mij, eraan te twijfelen dat de auteurs dergelijke symptomen hebben gezien, maar mijn vermoeden en conclusie zijn anders.

Natuurlijk kunnen, naar mijn mening, deze patiënten, jonge vrouwen met acne vulgaris, hebben geleden aan enzymopathieën (meer of minder poly-enzymatisch) en het beëindigen van de toediening van axerophtholum, waaraan zij reeds gewend waren, kan het evenwicht dat tevoren zeer was verstoord, hebben hersteld.

Daarom waren, naar mijn mening, deze twee gevallen geen intoxicaties door vitamine A, maar waren het patiënten die leden aan enzymopathieën, en die ook vitamine A

kregen. Daarom zal hun organisme zich wel hebben aangepast bij vitamine A. Het beëindigen van de vitamine-toediening zal echter het enzymatische evenwicht wel hebben hersteld, misschien door het lysozym te verminderen.

De ziekte van deze patiënten, de diagnose, was, naar mijn mening, waarschijnlijk hyperenzymie, nauwkeuriger gezegd: hyperlysozymie.

Ik verzoek U, zeer geëerde heren redacteuren, als mijn brief voor U van belang is, deze in het Nederlands te vertalen, en te publiceren als discussie of bespreking. Ik verzoek U ook, mijn vriendelijke groet over te willen brengen aan de auteurs. Een bespreking is altijd een eer voor de auteur, ook al is men van een andere mening.

Literatuur: KOVÁCS, K. (1965) Über die Infektionen des Bronchialsystems. *Z. Tuberk.* **124**, nr. 1/2. — TSUKIORI, N., S. SASAKI, T. TOSHIMICHI en A. FUKUDA (1965) *Kekkaku, Tokyo*, nr. 12, bl. 555.

Ik dank U zeer. Gegroet Uw KOLOMAN KOVÁCS,
longarts

Budapest (X), 9 augustus 1967
Tuberculose-instituut

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Genève heeft poliomyelitisvaccin voorradig. — Drie farmaceutische firma's — de Wellcome Foundation, Glaxo-laboratoria en Pfizer — hebben poliomyelitisvaccin ter beschikking van de Wereldgezondheidsorganisatie gesteld om er in geval van nood over te beschikken. De „first call for emergency supplies” kwam van Conakry, de hoofdstad van Guinea. (*Medical World News*, 11 aug., bl. 19).

Canada

Brain drain. — Het department of medical economics van de Canadian medical Association heeft zich onlangs met een uitvoerige uiteenzetting gewend tot het Joint Senate-House Committee on Immigration (zie deze rubriek, bl. 1229). Dit stuk omschrijft het dreigende gebrek aan geneeskundige hulp in Canada en is met de nodige aanwijzingen in de medische pers bekendgemaakt. Het succes is niet gering. Volgens *Medical News* van 1 september (bl. 1) zouden meer dan 200 Engelse artsen op de advertentie hebben gereageerd.

India

Geen abortus zonder sterilisatie. — Binnenkort zullen Indiase vrouwen het recht hebben, zich aan een abortus te onderwerpen, mits zij zich te zelfder tijd laten steriliseren. Een vertegenwoordiger van het ministerie van gezondheid en gezinsbeperking zei: „Zonder de bepaling van de sterilisatie, zou onze voornaamste zorg zijn, dat de vrouwen die abortus hebben ondergaan spoedig weer zwanger zouden zijn. Men stelle zich de belachelijke situatie voor: The same woman returning every few months. From a social, moral, and medical point of view, this could not be tolerated”. (*Medical World News*, 4 aug., bl. 5).

Italië

Ouderdomspensioen in voorbereiding. — In oktober zal een driedaags „Convegno medico-sociale dell'opera nazionale pensionati d'Italia” worden bijeengeroepen. Deze bijeenkomst heeft ten doel de studie te verdiepen van de specifieke problemen der bejaarden. De titel van een der voordrachten luidt: „Hoe besteedt de oude mens zijn vrije tijd?”. (*Rif. med.*, 19 aug., bl. 924).